

Елис Грю Гелл

РОДИНА БОБРІВ

Вільний переклад
Лесі Бризгун-Шанту

Елліс Гру Гелл

Канадсько-Український Бібліотечний Центр

Канадське Товариство Приятелів України
Торонто - Канада

РОДИНА БОБРІВ

ОПОВІДАННЯ З ПРИРОДИ

Ч. 1.

Леся Бризгун-Шанта

Малюнки — Віталія Литвина

Торонто

1984

Канада

Родина Бобрів мусить покидати
рідне озерце та свою хату, бо
лісова пожежа все знищила.
Ціле бобряче село вибирається
в дорогу — на нове місце!
Молодий бобрин — Довгохвостий
в дорозі залишається позаду,
губиться і мандрує спершу сам
а далі з іншим малим бобром.
Чи знайде він свою родину?
Чи омине щасливо всі небезпеки...

Вільний переказ з англійського
ЛЕСЯ БРИЗГУН-ШАНТА

Для молодшого шкільного віку, від 9 до 12.

У пам'ять Дорогої Мами.

РОДИНА БОБРІВ

Чи ви чули колинебудь про бобрів?

Це є невелике, але дуже розумне звірятко, яке собі майстерно будує хатну у воді і має багато цікавих та дивних звичок.

Ось послухайте історію маленького бобрини, якого звали Довгохвостим. Ця історія сталася ще тоді, коли коло нас загорівся наш рідний ліс і він з родиною мусів покидати йому таке дороге озерце.

Денілька молодих бобрів купалося та плюсколося в холодній воді озерця, але Довгохвостий, змучившись, виліз на берег і сів у тіні куща.

Його бистрі очі спостерігали все, що діялося навколо, а маленькі круглові вушка швидко вловлювали навіть той найтихіший звук. Десь квакне жаба, зацвірає коник польовий, забзучить бджілна, збираючи мед, — а він вже й насторожився.

Довгохвостий піднявся на задні лапки, сперся на широкий хвіст, щоб легше утримати рівновагу, і задивився на рідний дім — на маленькому острові, по самій середині озерця.

Для других звіряток це була тільки безформна купа дерева, трісок та болота, що тепер висохло і потріскало від сонця. Але для Довгохвостого це був рідний дім. Там він мешнав з батьком, мамою, сестрами й братами.

Бобрикові проходило вже друге літо, і він почував себе зовсім дорослим в порівнанні до малих бобрят, що народилися коли сніг розтаяв, а листя лілеї ледь встигло позеленіти. Вони були й досі малими та незграбними дітлахами. Правда, і він був колись такий малий та незграбний, але Довгохвостий цього не пригадує, бо це було дуже й дуже давно. Ще перед зимою. Ще перед тим, як листя почало падати на землю.

— О, я мабуть вже дуже довго живу, — сказав він собі з гордістю. — І навчився я чимало нового за той час. —

Як докладно він знав “свій дім” з дерева, ось там на острові. Він знав де починався тунель на дні озера, що провадив майже до самої хати. Він знав долішню німнату, де треба було постояти аж поки вся вода не стече з кожушка. І горішню німнату з м'яко вистеленим ліжком, де ціла родина бобрів спала. Це все він знав і любив.

Спустивши задоволено передні лапки на землю, він зробив пару кроків вперед. Але раптом став. Підняв голову й почав боязно нюхати повітря.

Що за дивний запах? Це йому ніяк не подобалося. Він пригадав собі, що ще вчора вперше його занюхав і, сам не знав чому, — перелякався ще більше.

Декілька молодих бобрів купалося та плюскалося в холодній воді озерця, але Довгохвостий, змучившись, виліз на берег і сів у тіні куща.

Густа синя мряна висіла в повітрі і це його теж лякало. Вона зовсім не була подібна до білої імли, що так часто підіймалася над водою ранніми ранками. Імла бувала холодна й приємна, а ця ні, — ця дразнила ніздрі й пекла очі аж до сліз.

Ще маленьким, Довгохвостий мав деколи почуття, що його переслідують якісь страшні сотворіння. Якісь такі, що він не міг їх ані побачити ані почути. Синя мряна йому пригадала старі давно забуті почуття. Він кваплячись побіг, щоб чим скоріше пірнути у воду. Тоді розправивши лапки та керуючи хвостом, поплив швидко до рідного дому, до тої хатки з дерева й трісок — на середині озера. Там можна сховатися, бо тільки там безпечно.

Кілька хвилин постояв у долішній кімнаті, стріпуючи воду з кожушка. Тоді скоренько виліз у горішню кімнату і сховавшись у найглибший куток, зразу заснув.

Збудився він від страшного гамору малих сестер і братів. Всі вони лежали на підлозі, мати стояла коло них, а батько стурбовано проходжувався по кімнаті.

Що вони тут роблять? Довгохвостий був дуже здивований. Чому вони не сидять в тіні дерев над берегом? Бо стале перебування родини Бобрів від початку літа було саме там.

І тоді він знову занюхав цей дивний неприємний запах. Він продирався просто крізь стіни, заповнював кімнату.

Ось чому родина Бобрів зібралася в хаті, — вони всі, так як і він, злякалися цього запаху.

Довгохвостий раптом піднявся. Його вухо зловило чудні звуки тріскоту, шуму та божевільного реву звірів з долини.

— Що це таке, тату? — запитав він перелякано.

— Це вогонь, — відповів батько, — ліси горять, Довгохвостий!

— Вогонь? — Малий бобрик стояв хвилину здивований. Він не розумів. Що це таке — вогонь? Він його ніколи не бачив. Але відчував, що це мусить бути щось страшного, щось, чого треба боятися.

Незнайомі звуки та тріскіт ставали дедалі частішими та голоснішими. Довгохвостий подивився з острахом на батька.

— Це голос вогню, — сказав батько. — Вогню, який нищить все, що зустріне по дорозі. Берези, клени, дуби помруть... Кущі, трава і все, що живе, згине.

— А що зроблять лісові й польові тварини? Їх теж знищить вогонь?

— Звірятка з лісів і піль мусять втікати перед вогнем. Ми маємо щастя, що ми по середині озера. Вогонь води не торнається.

— Чому? — запитав Довгохвостий, відчуваючи велику полегшу. — Він боїться води?

— Так, — сказав батько, — боїться. Тому ми тут в безпеці.

Довгохвостий ліг спокійно. Він дивився на маму й братів та сестер, що лежали на м'якому ліжку. Такі маленькі, залякані, — вони нічого не розуміли, тільки пищали та вовтузилися. Довгохвостий був мудрий і не боявся. Та ж тато сказав, що вони тут в безпеці. Вогонь їх тут не знайде.

**

Це була ніч, якої Довгохвостий ніколи не забуде!

Він ніяк не міг заснути. Мимохіть слідкував за батьком, що неспокійно проходжувався по хаті, то сюди, то туди. Спека все збільшувалася. Довгохвостий вже виразно чув, як падають дерева, як тріщать гілки, як в смертельному жаху ревуть безпомічні звірята. Він відчув, що вогонь вже над самим берегом їхнього озера.

— Мусимо сховатися у воду, — нарешті сказав батько-бобер. — Тут далі залишатися небезпечно.

Тремтячи зі страху малі бобренята побігли за мамою в долішню кімнату, а потім тунелем у воду. Вслід за ними пішли й Довгохвостий та батько-бобер. Там вони зустріли й інших бобрів. Їх теж вигнав вогонь під воду. Довго-довго плавали бобри під водою. Тільки час від часу впливали на поверхню, щоб надихатися свіжого повітря.

Нарешті вогонь зник. Помаленьку погасло гаряче полум'я, а над ранком почав крапати дощ. Темні хмари затягли небо, гриміло. Сліпучі блискавки освічували щохвилини звуклілі дерева. По-

тім подув сильний вітер і поніс нудись далеко рештки густої, синьої мряки.

Але який дивний світ вгледіли бобрини, коли нарешті відважилися вилізти на берег. Ніде ні кусочка зелені, — чорна задимлена земля та голі, обгорілі дерева. Тільки де-не-де на озері ще зеленіло листя білих лілей.

Для бобрів дерева — це життя! З їх гілок та пнів будують вони свої хати та гаті, щоб задержувати більше води в озері. І ось цей життєдайний ліс зник.

Довгохвостий оглядався здивовано.

Що сталося із звірятнами, що жили між деревами й у траві? Де вони пропали? Тато говорив, що вони всі мусіли втікати. Але Довгохвостий знав, що було багато таких, які не мали сили втікати — ось як мурашки, гусениці, жучки. Вони напевно загинули.

Коло самого берега, між обгорілими листками лілеї Довгохвостий вздрів чаплю. Він спочатку її навіть не завважив, так тихо й без руху вона стояла.

Аж тут недалечко від Довгохвостого почалася розмова старших бобрів. Довгохвостий пізнав голос батьна й поспішився підійти до них.

— Ми мусимо відійти звідсіля, — сказав старший бобер. — Ми зараз же мусимо покинути наше озерце, бо вся наша пожива знищена. А тих декілька водних рослин та норінців не вистачить і на один день!

В. Лич. 84.

Звірятка з лісів і піль мусять втікати перед вогнем.

— Тан, — сказав батько Довгохвостого, — і лісу нема. Ми не зможемо поправити своїх хат, ані побудувати нових, а що вже говорити про гаті. Ми мусимо відійти!!

— Куди підемо? — запитав Довгохвостий.

— До річки, — відповів старший бобер. — До річки. Наш власний потік доведе нас туди.

— Річка прудка і глибока, — зауважив один з бобрів. — Ви добре знаєте, що ми не можемо будувати наших осель у такій воді.

Старий бобер скоро обернув голову, щоб побачити того, що говорив.

— Я знаю, сказав він спокійно. Я там не раз бував. Цей бобер сказав правду. Ми не можемо поселитися на цій річці, бо вона за швидка і за глибока. Але на її правому березі, не дуже далеко, є малий потік. Ми підемо проти його течії. Там знайдемо їжу й багато дерев. Там ліси ще зелені. Так мені перед хвилиною сказала чапля.

Невже вони мусять відійти звідси? Залишити свій дім? Довгохвостому стало сумно й тяжко на душі. Покинути своє озерце, свій ліс... Та він буде мати нову хату. Там десь далеко за річкою. Із свіжих дерев та зелених ще гілляк... І там буде жити родина бобрів так само як і тут... Там будуть теж інші бобрики. Вони будуть разом розмовляти, бавитися і працювати... Так як дотепер...

Вони ж і там будуть бобрами... Сильними й відважними! От буде цікаво..., багато переживань, багато пригод...

Довгохвостий аж підскаочив із захоплення.

— Отож я за тим, щоб іти до річки, — сказав старший бобер, придивляючись уважно до всіх. — Хто хоче, може йти зі мною.

— Ми підемо, правда, тату? — сказав Довгохвостий.

— Так, — відповів батько-бобер, — ми також підемо.

— Я піду й снажу мамі.

— Вона знає, — відповів батько. Вона знає, що нам треба відійти. Ти їй не мусиш говорити.

— Але діти? — Довгохвостий враз пригадав своїх молодших сестер та братів. — Що ми зробимо з ними? І вони підуть з нами?

— Звичайно, — сказав батько, — вони теж підуть з нами. Тільки ми мусітимемо йти дуже помалу, бо вони ще маленькі. А ти як хочеш, можеш мандрувати разом із іншими. Ми вас доженемо.

Довгохвостий з утіхи почав бити хвостом об землю. Він сам, без батька й мами буде мандрувати. Аж до річки!

Тимчасом старший бобер вже вибирався в дорогу.

— Ви напевно прийдете за нами? Чи так? — запитав він батька Довгохвостого, обертаючись ще на ходу.

— Так, так! Ми підемо помаленьки, але ми прийдемо на нове місце.

Довгохвостий не ченав вже довше. Поглянув ще раз на озерце, на хатку і з поспіхом подався прощати своїх братів та сестер.

ЗУСТРІЧ

Довгохвостий на короткий час забув, що він залишив свій власний дім. Він забув, бо мати й батько були далеко від нього і він сам мусів турбуватися за себе.

Погорілою долиною мандрувалося дуже тяжко, і Довгохвостий скоро змучився.

Часом продирався кам'янистим дном струм-на, часом ішов зовсім пустим, незнайомим берегом. Часто ставав, щоб пошукати трохи зеленої поживи, або оглянути знищені поля і ліси. Тоді дивувався, де поділися всі звірята, що тут колись жили.

Та другі бобри чогось дуже поспішали й Довгохвостий врешті заперимітив, що він мандрує зовсім сам. Він почав думати про острівець і хатку на озерці, що їх він залишив. А бобри пішли наперед. Довгохвостий дуже занурився. Як він знайде дорогу?

По довгій, тяжкій мандрівці він врешті добився до глибокого, великого озера. Йому захотілося трохи відпочити, трохи поплавати, полежати ось так собі біля спорохнявілого дерева над самим берегом озера.

Він вже збирався вскочити у воду, але враз підняв мордочку вгору й почав нюхати. Його гострий нюх не міг помилитися... А нюх казав йому, що близько мусить бути другий бобрин.

— Де ти? — закликав Довгохвостий тихенько.

— Я тут — ознався таксамо тихенько якийсь голос і молодий бобер не більший за Довгохвостого виліз зпід спорохнявілого дерева.

Вони довго мовчки обнюхували себе. Потім, ніби задоволені, що все в порядку, обернулися й разом побігли понад берег річки.

— Чому ти ховався? — запитав нарешті Довгохвостий.

— Я не ховався, — сказав молодший бобер. Я відпочивав за отим деревом. Сьогодні пройшов я вже дуже багато, і почуваюся змученим.

— І я. — Відповів Довгохвостий. Я якраз в дорозі до річки, де ми всі маємо будувати новий дім. Бо там де ми жили з батьками, вогонь спалив ліси і ми не мали що їсти. Я називаюся Довгохвостий — додав він, висунувши мордочку трохи вперед.

— Плюскач, моє ім'я, — відповів йому другий.

— Мене тому так назвали, бо у мене найміцніший хвіст зі всіх молодих бобрів у нашому озерці. Мій тато каже, що чує моє плюскання навіть тоді, як заходить глибоко в ліс.

Довгохвостий подивився на свого нового знайомого з-під лоба, недовірливо й сказав — Ану, ану, хочу бачити!

Плюскач в цю мить вскочив у воду. Довгохвостий побачив вже тільки його хвіст, величезний плюскіт та тисячу бризків, що розліталися далеко від нього. — О, це дійсно гарно ти зробив! — закричав він, коли той вплив одалік на поверхню озера.

В. Литвин 84.

Але який дивний світ вгледіли бобрики, коли нарешті відважилися вилізти на берег.

—Ченай, я зараз буду з тобою. І Довгохвостий, вскочивши прекрасним стибком в озеро, поплив за Плюскачем.

Ще довго вони бавилися, плюскали своїми хвостами, поринали аж на саме дно озера, поки врешті, перемучені, вилізли на берег.

Обтріпали свої кожушки від води і, щоб трохи відпочити, сховалися під порохнявий пенъ великого, мабуть вже давно поваленого дерева. З під нього вони дивилися, як червоне, кругле, наче млинове коло, сонце лягало на відпочинок за темні вершки гір.

Все немов вимерло, тільки ледве чутне муркотіння струмка порушувало тишу.

Маленькі бобрини закрили очі й заснули солодним сном. Коли Довгохвостий збудився, на небі вже було повно зірок, і він з великим зацікавленням дивився, як вони блищали в чистій водиці озера.

Правду кажучи, Довгохвостий вже зовсім проспався і був дуже голодний.

Піднявшись трошки, він обережно штуркнув носом сплячого Плюскача й сказав тихо: “Пора вставати!”

Плускач налякався: — Що сталося? спитав він ще крізь сон.

— Вставай, — нам нарешті треба поговорити про дальшу дорогу, про річку... Ти ж тансамо мандруєш до неї. Правда?

— Не знаю куди мені піти, — відповів тихо Плускач. Я знаю тільки, що мені ще дуже дале-

но. Всі бобри з мого озера пішли в мандри. Ми всі разом вибралися після вогню. Тільки я дорогою змучився, ліг під дерево спочити і заснув, а вони мене й залишили. Вір'ю, що мені вдасться їх знайти.

Він підвівся й ліниво протягнувшись сказав: — Я дуже голодний. А як ти?

— Я теж! — відповів Довгохвостий. Я їв востаннє ще в нашому озері. Правда дорогою я схрумав пару водяних травок, листків з лілеї, та це дуже мало. Ось ходім понад струмок — може щось знайдемо.

Враз він затих і насторожився. Темнотою проривався якийсь дивний звук. Виразно і настирливо. Бобрики перелякалися і принишкли.

— Це койот*) — зашепотів Довгохвостий. — Слухай!...

Вони знову почули голос. Цим разом вже куди ближче. Їм стало страшно і вони запхалися в найтемніший куток свого сховку.

Койот! Не вперше вони чули його голос. Хоч ще зовсім молоді та знали вже, яка небезпена їх чекає. Нема хитрішого й підступнішого звіря над койота. Ніхто не вміє так майстерно, тихо й настирливо гнатися по слідах своєї жертви, аж поки її тани не злапає.

— Що нам робити? — зашепотів перелякано Плюснач. Койот знайде наш слід струмком і прибіжить сюди.

---

*) Степовий вовк.

— Мусимо сховатися у воді, сказав, не довго думаючи, Довгохвостий. Ми мусимо перед ним втекти на саму середину озера, так як ми втінали перед вогнем.

Вони з поспіхом вилізли з криївни і погнали щосили в озеро. Довгохвостий боявся більше голосу койота, ніж вогню. Бо тоді він був з батьками у рідному озері. А тепер він сам, зовсім сам.

Вони тихо пливли під водою, аж добралися до місця, де, думали, що їх койот не побачить. Подалі від своїх слідів на березі, та добре захищені від ока ворога.

Якраз тоді місяць виглянув зза темних гілляк дерев.

Довгохвостий побачив берег, побачив свого нового друга Плюскача, як він обережно висовує голову з води. Він хотів крикнути, але чомусь не крикнув... і... на щастя! Бо в тій саме хвилині на березі з'явилася постать. Як тінь пробіг койот, насторожений, щоб легше злапати кожний і той найменший звук.

Ніс тягнув майже по землі, бігав зворушено туди й сюди — сам не свій!

Довгохвостий навіть дихати не відважився. — Койот попав на наш слід, що ж то буде? — подумав він.

А койот тимчасом бігав нервово понад берегом. Погнався до сховища де ще недавно сиділи бобрини. Нікого нема! Койот розчаровано за-

вив, побіг знову назад до води і довго ходив понад озером, сердито й розчаровано гаркаючи.

А Довгохвостий сидів у своїй криївці тихо-тихесенько і спостерігав.

Нарешті койот побачив, що над озером тиша, що нікого нема а сліди зчезли коло води — і відійшов.

Аж тоді Довгохвостий легко зітхнув. — Плюснач, Плюснач! Койот вже відійшов! — кликнув він радісно.

В цю мить другий бобрин висунув голову над водою. Вони пооглядалися на всі боки і рішили чим скорше вибратися в дальшу дорогу.

Їм, правда, вдалося втенти від голодного койота, але скільки інших небезпек ще чекає на них?

Уважно оглядаючись пішли вони вздовж струмка. Новіть про їжу забули. Аж над вечір, до краю змучені, залізли до якоїсь нори в березі, близько вони.

— Ось сьогодні була у нас небезпечна пригода, — сказав Довгохвостий.

— Так, я дуже перелякався, — відповів Плюснач.

— Але ми вже довго йдемо, мабуть річка буде недалеко.

— Мабуть, та я дуже змучений — добраніч! перебив Довгохвостий, поклавши лапки під мордочку і зразу заснув.

В. Лит. 84.

Вони довго мовчки обнюхували себе. Потім, ніби задоволені, що все в порядку, обернулися й разом побігли понад берег річки.

НОВИМИ ДОРОГАМИ

Та до річки було ще дуже далеко. Бобрини мандрували день, другий та ще й третій, без перерви. А тоді почали вже й непокоїтися, бо зауважили, що чим далі все менше стрічають слідів старих бобрів.

— Я змучився, — сказав вкінці Плюскач. Не вірю, що ми доберемося до річки.

— Я теж змучився, але ми не сміємо затримуватися, — відповів Довгохвостий.

Вони якраз дійшли до скalistого берега, де річка раптом поверталася вправо і ніби зовсім зникла під скелею. А вода пливла надзвичайно швидко. Бобрини не довго думаючи, вскочили у воду й за хвилину добралися до кінця підсkeletalної дороги. І хоч як вони були змучені, все ж, коли побачили зелень по той бін скель, підскочили з радості.

— Їжа, — закричав радісно Довгохвостий. — Є все, що хочеш! Зелене, свіже, смачне.

І забувши про втому, вони побігли чим скорше, голосно виявляючи своє вдоволення.

Малі мешканці болота здивовано споглядали на двох чужинців, які мчалися, нічого не зауважуючи по дорозі.

— Ах як я тішуся, що ми сюди попали! — сказав Довгохвостий, коли вже успокоїв перший голод. — Тут не так сумно як там!

— Ні, тут здається повно різних звіряток. І, — і, — знаєш, дійсно приємно їх бачити, навіть коли вони й не розмовляють нашою мовою, — відповів Плюскач.

— Ходім трохи далі — зауважив Довгохвостий, — може зустрінемо когось, з ним зможемо порозмовляти.

Вони полізли обережно поміж лозою, і по деякому часі попали на витоптану стежку.

— Я вже чуюся куди краще, — сказав Плюснач. Я думаю, що ми таки знайдемо ще річку, ну і наших рідних. Але мені хочеться знати, як далеко нам ще мандрувати.

— Чекай, — відповів Довгохвостий. Зараз дізнаємося, нехай тільки когось зустрінемо.

— О глянь, що це там? Дім ондатри!*)

Довгохвостий подивився на хатку ондатри і на хвилину замовк. Він згадав озерце, хатку на острові, синю мряку і їх втечу від знищеної вогнем батьківщини.

— Але наш новий дім буде ще гарніший, — сказав він, більше до себе ніж до свого друга. Ми перегриземо найкращі й найздоровіші дерева, побудуємо гать, і буде в нас прекрасне озерце. А тоді вже збудуємо свій дім. Я знаю напевно, що він знову буде на малому острівці. Точно як там на старому місці.

— О? Не мій дім! Мій буде коло самого берега, над ним буде висіти повалене дерево! А між гілляками того дерева хтось зробить собі гніздечко...

Вони довго ще стояли на доріжці і думали про свої хатки, аж очерет зашелестів і Плюснач знову почав розмову.

---

*) Ондатра — пижмак (по-англійськи маскрет.)

— Цінаво де є ондантра, — сказав він. Чи й вона мусіла відійти? І так як і ми, залишити свою хатку?

— Ні, я не лишала своєї хати, — обізвався якийсь голос. Бобри з несподіванки обернулися. Між очеретом сиділа старенька ондатра.

— Пощо мені залишати свій дім? У цілому світі нема кращого місця за мою хату. І болота ці найгарніші в цілій околиці!!

— Але я думав, що ви мусіли залишити свій дім через вогонь, — пробував вияснити Довгохвостий. Ви не чули про вогонь?

— Чула, чула, — сказала ондатра. Я його бачила там ось за скелями. Я довго придивлялася. Та скелі висоні, немає чому горіти на них, тому він вже далі не пішов.

— А у нас коло озерця все спалив. Деревя почорніли, трави не стало, — сказав Довгохвостий.

— А нуди ж ви йдете? — запитала ондатра.

— До річки. Там десь за річною є струмок, де росте багато дерев. Ми спішимо туди, щоб побудувати собі нові хатки...

— Чому ви не побудуєте ваші хатки тут в болоті. Ручся, що кращого місця не знайдете. Мені ж буде дуже приємно мати нових сусідів.

— Ах, ми цього ніяк не можемо зробити, — відповів Довгохвостий. Ми вам щиро вдячні за запрошення, але ми не можемо тут залишитися. Тут нема дерев. З чого ми збудуємо хатку й гать?

— Я будую свою хатку без дерева, — сказала старенька ондатра. Я майструю її з коріння водних рослин. І вона мені дуже подобається. Ви, напевно, широко-далено кращої не знайдете. Але так, я пригадую, ви, бобрини любите дерева, особливо молоді, правда?

— Так, ми не можемо без них жити, — сказав Довгохвостий. Ми їх їмо, й хатки будуємо з них.

— Це цікаве й дивне, — озвалася ондатра. І я не розумію чому це так. Шкода, що ви мусите покидати мій край. Та як треба, то треба. І вона помаленьки посунулася доріжною.

— Вірю, що ви знайдете ваші дерева там за річкою, — сказала вона, ще раз обернувшись. Ви дуже відважні, молоді бобри, бо не побоялися піти в таку далеку дорогу зовсім самі.

— Дякуємо, дорога ондатро, — відповів Довгохвостий. Але скажіть будь ласка, де найближча дорога до річки. Я майже забув вас запитати.

Стара ондатра гостро подивилася на нього: — Як, ви навіть не знаєте де річка? — запитала вона здивовано. Моя стежка вас приведе аж до берега. Ви вже недалеко, додала вона, обернулася й зникла.

— Ах, Плюснач, — закликав радісно Довгохвостий. Ти чув? Ну, чи чув ти? Ми вже недалеко від річки.

— Так, я чув, — сказав весело Плюснач. І вони зразу рушили доріжною, яку їм показала ондатра.

В. Лит. 84.

*Ми перегриземо найкращі й найздоровіші дерева, побудуємо гать,
і буде в нас прекрасне озерце.*

НОВА БАТЬКІВЩИНА

Декілька днів пізніше, сумерк щойно запав на землю, як батько, мати, малі сестрички і братчики Довгохвостого дійшли до річки. Довга й важна дорога нарешті була за ними.

З радісним спокоєм стояли вони всі над берегом річки і дивилися на її широку течію. Ось там, в той бік, за річкою десь потік, а там вже й нова батьківщина.

— Нам краще сьогодні відпочити і аж завтра вибратися в дальшу дорогу. Перепливати тану річку досить важко, а ми змучені, — сказав батько-бобер.

Вони розташувалися коло одної із верб. Їх росло над берегом багато, і малі бобренята зараз заснули солодним сном.

Мати й батько сіли недалеко від них, щоб порадитися. Навколо було пусто та сумно і вони тішилися, що завтра вже покинуть цей берег.

— Шнода, що ми пустили Довгохвостого самого. Краще було б, щоб він ішов з нами, — сказала нарешті мати.

— Так, це правда, — відповів батько.

— Я бачила його сліди аж до болота, там де річка зникає під скелями. Там і слід пропав.

Батько бобер мовчав. Він теж нюхав уважно за слідами. Довго вони тягнулися, аж враз зникли. Зате з'явився слід дикого kota. Може?...

Довго думали бобри про Довгохвостого та розв'язки не знаходили. Чи дійшов він до нового місця осідку? Чи загубився?...

Врешті змучені лягли коло малих бобренят і заснули. Другого дня тільки що почало розвиднюватися, як бобри вже повставали.

— Ось там в далечині бачу землю, туди ма-
буть нам дорога, — сказав батько бобер. Підій-
шов ближче до берега і хвилинку стояв мовчки.

— За мною, — сказав він і вскочив у воду.
— Я плистиму зовсім помалу, ви старайтеся мене
триматися.

Малих бобренят не треба було два рази про-
сити. Раз-два всі підбігли до берега.

— Дивись мамусю — ось я зараз дам нурка!
— кликнув найменший. Але скочив якось так, що
лапкою зачепився за корінь. Крикнув остро з бо-
лю і занурився. За хвилину виринув, але знов
зник під водою.

Мама-бобрин перелякалася. Але вже знов по-
явилася мала кругла голівка над водою й бобрин
гуннув: — Мамусь, все в порядку.

Мама легко відітхнула і таксамо вскочила у
воду. Річка була широка, вода швидка, але малі
бобренята були захоплені.

Чи пробували ви колинебудь плисти в холод-
ній, рвучкій воді до схід сонця? От краса! А боб-
рини плили вперше. Та якраз коли вони були на
середині річки сталася неприємна пригода. Ма-
леньке бобреня заскавуліло. Зовсім тихенько,
але мати-бобер знала що це означає. Малий на-

В.Литвин 84.

*Сидів тихенько, тримаючись міцно лапками маминої шиї
і розглядався навколо.*

певно поранив лапку. Тут багато коріння а вода прудна.

— Мамусю, — запищав малий жалібно.

— Зараз, зараз, — відповіла мати і за хвилину вже була коло нього.

— Не бійся, роби, що казатиму — і занурися.

Хвилиночку пізніше малий бобрин аж ахнув. Навіть не відчув як опинився у мами на спині. Спершу йому було страшно, але потім при звичався. Сидів тихенько, тримаючись міцно лапками маминої шиї і розглядався навколо. Нема що казати, такий спосіб подорожі йому надзвичайно подобався. Незадовго ціла родина вилізла на протилежному березі. Пару кроків наліво — потік вливався в річку. Там весела родина єнотів ловила рибу.

— Чи не проходили сюдою пару днів тому бобри? — запитав батько бобер.

— Так, ми бачили їх. Вони пішли оцим потоком вгору, — обізвався старий єнот, і давай далі рибу ловити, так ніби бобрів й не було. Але молоді єноти в цій хвилині вискочили з води й здивовано поглядали на бобренят.

— А хто ви такі? — нарешті запитав один із них.

— Ми бобри!

— А ми єноти! І ми живемо в дуплі дерева, ось там, в лісі. А де ви живете?

— В озері — відповів малий бобрин. Але ми тепер якраз подорожуємо. Ми вже дуже давно мандруємо, — додав він гордо.

— І через болото проходили — пояснював охоче другий.

— Ми ось зараз щойно річку перепливли, — докінчив третій.

— Ми теж вміємо плавати — сказав скоро молодий єнот. — Ми як хочемо, можемо дуже далеко плисти, і довго.

— А вмієте ви плюскати хвостом по воді? — запитав найменший бобрин.

Малий єнот глянув зацікавлено. — Ні, сказав він, ні, ми не вміємо.

— А ми вміємо. Коли ми занурюємося у воду, ми вдараємо хвостом по воді і сильно плюснаємо. А як далеко чути наш плюскіт!

— Це мабуть тому, що ви маєте широкий хвіст і не маєте на ньому грубої і довгої шерсти, — озвався молодий єнот. — А у нас на хвості багато довгої шерсти. Вона ніжна і ніби помальована. Аж до самого кінчика хвоста маємо чорні смуги.

Малі бобрини не знали, що скоро на те відповісти. Ах як радо дали б вони зараз нурна й показали, як чудесно вони вміють плюскати хвостом.

Але з берега озвалася мати. — Діти, ходім, ходім! Дайте єнотам зловити рибку на снідання.

І вони знову помандрували, цим разом вгору потічком. Батько-бобер на переді, далі малі бобренята а тоді мама-бобер.

Враз батько-бобер радісно кликнув — Ану швидше до мене!

Перед ними показалося прекрасне озерце. А на протилежному боці плавали бобри. Багато їх було і всі працювали.

Родина бобрів поспішала, щоб догнати чим скорше батьна. За хвилину вже всі стояли коло нього. Перед ними показалося прекрасне озерце. А на протилежному кінці плавали бобри. Багато їх було і всі працювали.

— Ми вже вдома! Ми вже вдома! — почали підскакувати бобренята.

— Нам дуже приємно, що ви вже тут, — сказав старий бобер. Той самий, що їх провадив у нову батьківщину, після того як ліс згорів. — Дорога була важна, але озеро прекрасне!

Мати бобер чекала поки він скінчить, а тоді запитала боязко: — А Довгохвостий? Де він?

Старий бобер стояв мовчки, роздумуючи, як сказати їй те, що він їй сказати мусів.

Але йому не треба було навіть казати. Мати-бобер знала вже відповідь.

— Його нема? Чи так? — сказала вона.

— Так, його нема. Я його не бачив, відноли ми лишили наше старе озерце.

Батько й мати стояли тихо. Довгохвостого нема. Він не прийшов! Він загубився. Або, може поганий звір зів його.

— Мамо, мамусю, ах як довго я за вами шунав. Я думав, що вже не знайду нашої нової хати. Не побачу Вас.

Всі з несподіванки замовкли, а зза нуців радісно підскакуючи вибігли Плюскач та Довгохвостий.

— Довгохвостий прийшов, тани прийшов, — сказав спокійно батько-бобер. — Снажіть нам де ми можемо будувати хатку? — обернувся він до старшого бобра, усміхаючись.

— Місця тут багато. Ось ходіть, виберете собі!

Кінець.

Дорогий читачу!

Як тобі подобалося це оповідання? Напиши про що хотів би ти ще читати.

Адреса:

98 Dewson Street, Toronto, Ontario, Canada M6H..1H3

